

FIRMA i PRAWO

TYGODNIK DLA PRENUMERATORÓW
WYDANIE SPECJALNE

DGP GAZETAPRAWNA.PL
DZIENNIK.PL
FORSAL.PL

Wtorek
3 KWIETNIA 2018 NR 65 (4715)

KONSTYTUCJA BIZNESU

Joanna
Pieńczykowska
joanna.pienczykowska
@infor.pl

Konstytucja biznesu staje się faktem: 23 marca została podpisana przez prezydenta i w dniu, w którym zamykaliśmy numer, czekała tylko na publikację w Dzienniku Ustaw. W szumnie zapowiadanych pakiecie pięciu ustaw ułatwiających prowadzenie działalności gospodarczej w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw najważniejszym aktem prawnym jest prawo przedsiębiorców. I dziś właśnie je dla Państwa omawiamy. Ta podstawowa ustawa wskazująca reguły prowadzenia działalności i zasady obowiązujące w kontaktach z urzędami zastąpi obecną ustawę o swobodzie działalności gospodarczej. W kolejnych numerach omówimy m.in. ustawę o Centralnej Ewidencji i Działalności Gospodarczej.

AGP

Ustawa
Przepisy wprowadzające
Dziennik i inne ustawy

Ustawa
o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych
i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym
na terytorium RP

Ustawa
o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców

Ustawa
o CEIDG i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy

Ustawa
– Prawo przedsiębiorców

§ 1 Ułatwienia dla rozpoczynających przygodę z biznesem

Wprowadzono działalność nieewidencjonowaną, czyli możliwość prowadzenia bardzo małego biznesu bez rejestracji. Ale jest warunek! Przychody nie mogą przekroczyć 1050 zł miesięcznie. Nowością będzie też tzw. ulga na start. Początkujący przedsiębiorcy zostaną zwolnieni z obowiązków uiszczania składek na ubezpieczenia społeczne przez pierwsze 6 miesięcy prowadzenia działalności. Zapłacą tylko składkę zdrowotną.

§ 2 Bardziej elastyczne zawieszanie działalności

Firmę, ale tylko zarejestrowaną w CEIDG, będzie można „uśpić” nie tak jak dziś maksymalnie na dwa lata, ale bezterminowo. A jeżeli ktoś zrobi to na czas określony, to wznowienie biznesu nastąpi automatycznie. Ale to, co naprawdę ucieszy przedsiębiorców, to fakt, że ustawodawca pozwolił zawiesić działalność nawet wtedy, gdy firma ma pracowników przebywających na urlopie macierzyńskich i wychowawczych.

§ 3 Urzędy bardziej przyjazne i partnerskie

„Co nie jest prawem zabronione, jest dozwolone” to jedna z czołowych zasad, która została wpisana do prawa przedsiębiorców. Wśród pozostałych zasad warto wskazać też m.in. domniemanie uczciwości przedsiębiorcy oraz zasadę przyjaznej interpretacji przepisów.

§ 4 Większa pewność prawa

Mają ją zapewnić „objaśnienia prawne”. Będą wydawane przez organy administracji z urzędu albo na wniosek rzecznika praw małych i średnich przedsiębiorców i wyjaśnią skomplikowane przepisy w zakresie działalności gospodarczej. Nadal jednak przedsiębiorcy będą mogli składać wnioski o interpretację indywidualne. Wzmocnienie pewności prawa służyć będzie także zasadzie utrwalonej praktyki interpretacyjnej.

Działalność nieewidencjonowana i

Leszek Jaworski
ekspert prawa
administracyjnego

Najważniejsza z pakietu Konstytucji Biznesu – ustawa z 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, którą 23 marca podpisał prezydent, na nowo definiuje pojęcie działalności gospodarczej i określa, co jest nią, a co nie. Zmiany mają rewolucyjny charakter także m.in. z uwagi na to, że do działalności gospodarczej nie będzie już zaliczana aktywność prowadzona na niewielką skalę. Tym samym nieaktualne staną się definicje wskazane w ustawie z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, którą nowy akt prawny wygasi.

NOWE ROZUMIENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

W myśl nowej definicji, ustalonej w art. 3 prawa przedsiębiorców, przez działalność gospodarczą należy rozumieć „zorganizowaną działalność zarobkową, wykonywaną we własnym imieniu i w sposób ciągły”.

W porównaniu z dotychczasową definicją, zawartą w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2168 ze zm.; dalej: u.s.d.g.), nie mówi się w niej już o rodzajach działalności gospodarczej, tzn. wytwórczej, budowlanej, handlowej, usługowej, czy poszukiwaniu, rozpoznawaniu i wydobywaniu kopalin ze złóż, a także działalności zawodowej. Uznano, że takie wyliczenie nie ma żadnego praktycznego znaczenia przy kwalifikowaniu i wydobyciu kopalin ze złóż, a także działalności zawodowej. Uznano, że takie wyliczenie nie ma żadnego praktycznego znaczenia przy kwalifikowaniu i wydobyciu kopalin ze złóż, a także działalności zawodowej.

Niezbędne warunki

Zatem po zmianach, aby uznać, że jakaś aktywność jest działalnością gospodarczą, będą musiały być spełnione określone przesłanki:

- **Zorganizowana forma.** Pojęcie to oznacza, że aktywność biznesowa ma być wykonywana przy wykorzystaniu konkretnych składników materialnych (np. nieruchomości lub ruchomości) lub składników niematerialnych (np.: know-how, dobre imię czy też pewne prawa na dobrach niematerialnych, w tym patenty lub prawa autorskie), które są łączone przez daną osobę w jeden uporządkowany kompleks – zdalny do tego, aby przy jego wykorzystaniu można było uczestniczyć w obrocie gospodarczym i zaspokajać określone potrzeby osób trzecich (np. świadczyć usługi na ich rzecz). Zewnętrznym przejawem zorganizowania danej działalności mogą być pewne działania formalizujące daną firmę i czyniące ją widoczną (rozpoznawalną) dla otoczenia, np. otwarcie lokalu usługowego lub zamieszczenie logo, lub tablicy reklamowej przed помещением, w którym jest wykonywana dana działalność.
- **Zarobkowy charakter.** W rozumieniu art. 3 p.p. działalność ma charakter zarobkowy, jeżeli jest prowadzona w celu (z subiektywnym zamiarem) osiągnięcia zysków, nawet jeżeli obiektywnie nie jest ona de facto dochodowa. Nowa definicja nie mówi też nic o działalności zawodowej, a to dlatego, że każda działalność zawodowa może być uznana za działalność gospodarczą, jeśli ma ona charakter zarobkowy, zorganizowany i ciągły.
- **Prowadzenie we własnym imieniu.** Podmiot organizujący działalność powinien czynić to na swoją rzecz i jednocześnie ponosić odpowiedzialność za zaciągnięte w związku z tym zobowiązania. Dlatego nie jest działalnością gospodarczą aktywność pracowników, pełnomocników i prokurentów, członków organów osoby prawnej, osób prowadzących admi-

nistrację masy majątkowej w imieniu jej właściciela.

- **Wykonywana w sposób ciągły.** Chodzi o aktywność, która jest wykonywana regularnie i w sposób powtarzalny.

Jedna z wielu

Definicja działalności gospodarczej jest istotna z wielu względów, m.in. podatkowych czy w związku z obowiązkiem opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. Co więcej – jest obowiązująca w całym porządku prawnym. Stąd wiele ustaw odnosić się będzie do definicji zawartej w p.p. Niestety, nadal niektóre regulacje posiadają odrębne definicje. Przykładem jest ustawa z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1221 ze zm.), której art. 15 ust. 2 stanowi, że działalność gospodarcza obejmuje „wszelką działalność producentów, handlowców lub usługodawców, w tym podmiotów pozyskujących zasoby naturalne oraz rolników, a także działalność osób wykonujących wolne zawody. Działalność gospodarcza obejmuje w szczególności czynności polegające na wykorzystywaniu towarów lub wartości niematerialnych i prawnych w sposób ciągły dla celów zarobkowych”.

DZIAŁALNOŚĆ NIEEWIDENCJONOWANA

Hitem nowej regulacji jest tzw. działalność nieewidencjonowana. W praktyce jej usankcjonowanie oznacza to, że legalna stanie się sprzedaż produktów, świadczenie usług na małą skalę – bez konieczności zakładania firmy.

To ma być ukłon w kierunku tych, którzy chcą przetestować nowy pomysł na biznes. Będą mieli kilka miesięcy na to, aby sprawdzić swój pomysł – bez rejestracji firmy i odprowadzania składek na ZUS. Przy czym, jak podkreślało wielokrotnie Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii, działalność nie rejestrowa to rozwiązanie nie tylko dla początkujących firm, ale także dla osób, których działalność gospodarcza ma charakter dorywczy lub okazjonalny. Szacuje się, że takich podmiotów będzie ok. 75 tys.

Nie dla wszystkich

Aby móc prowadzić działalność bez rejestracji, trzeba będzie spełnić kilka warunków. I tak działalność nierejestrowa będzie możliwa wyłącznie w sytuacji, gdy dana osoba przez ostatnie 60 miesięcy (5 lat) nie prowadziła firmy. Ponadto przychód należny z tej działalności nie może przekroczyć w żadnym miesiącu 50 proc. kwoty minimalnego wynagrodzenia. W 2018 r. pensja minimalna wynosi 2100 zł, czyli obecnie chodzi o kwotę 1050 zł (50 proc. 2100 zł). Przy czym przez przychód należy rozumieć kwoty należne, choćby nie zostały faktycznie otrzymane, po wyłączeniu wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont.

Kiedy próba staje się biznesem

Ale uwaga! Po przekroczeniu wskazanej wyżej kwoty przychodów – działalność

PRZYKŁAD 1

Udzielanie korepetycji

Pan Michał jest studentem i 2–3 razy w tygodniu udziela korepetycji. Tygodniowo ma z tego ok. 200 zł przychodów. Miesięczny dochód nie przekracza kwoty 1050 zł. Do tej pory musiałby otwierać działalność gospodarczą, opłacać ZUS, prowadzić rachunkowość, co byłoby nieopłacalne. Dlatego działał w szarej strefie. Po wejściu w życie nowych przepisów będzie mógł prowadzić działalność bez rejestracji. Do czasu aż nie osiągnie określonego w limicie ustawowym poziomu przychodów.

PRZYKŁAD 2

Usługi krawcowej

Pani Barbara chałupniczo szyje ubrania dla klientek. Z tej działalności miesięcznie osiąga ok. 550 zł przychodów. Pani Barbara nie będzie musiała rejestrować działalności gospodarczej. Szyje ubrań będzie mogła wykonywać w ramach działalności nieewidencjonowanej. Jednak po przekroczeniu kwoty 1050 zł będzie miała siedem dni na rejestrację swojej firmy.

PRZYKŁAD 3

Koncesja wyklucza testowanie działalności

Regulacja dotycząca działalności nieewidencjonowanej nie będzie miała zastosowania do działalności wykonywanej w ramach umowy spółki cywilnej. Za taką działalność nie będzie mogła być także uznana działalność wymagająca uzyskania koncesji, zezwolenia albo wpisu do rejestru działalności regulowanej. W tych przypadkach nadal – i to niezależnie od poziomu przychodów – konieczne będzie spełnienie formalności. Przykładowo, nie będzie można na próbę uruchomić stoiska sprzedającego piwo, bo w tym przypadku wymagane będzie już zezwolenie, a więc i zarejestrowanie działalności.

PRZYKŁAD 4

Ulga dla początkujących

Pan Marek planuje rozpoczęcie pierwszej działalności gospodarczej, która nie będzie świadczona dla byłego pracodawcy (u którego pracował w danym lub poprzednim roku kalendarzowym). Nowo upieczony przedsiębiorca będzie mógł skorzystać z ulgi na start, która przysługuje przez sześć miesięcy od rozpoczęcia działalności. W tym czasie pan Marek nie będzie musiał opłacać składek na ubezpieczenia społeczne. Po upływie pół roku przez kolejne dwa lata pan Marek będzie mógł skorzystać z dotychczas istniejącej ulgi w opłacaniu składek ZUS – tzw. małego ZUS, czyli preferencyjnych składek.

nierejestrowana stanie się działalnością gospodarczą. I to począwszy od dnia, w którym nastąpiło to przekroczenie wysokości. W takim przypadku trzeba będzie się zarejestrować w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (dalej CEIDG) w ciągu siedmiu dni od momentu przekroczenia ww. kwoty. [przykłady 1–3] Oczywiście – osoba prowadząca działalność na próbę w dowolnym momencie będzie mogła sama podjąć decyzję, że jest przedsiębiorcą i zarejestrować działalność w CEIDG.

ULGA NA START: PÓŁ ROKU BEZ ZUS

W początkowej fazie prowadzenia zarejestrowanej działalności gospodarczej przedsiębiorca zostanie zwolniony z obowiązku opłacania danin na ubezpieczenia społeczne. A potem będzie mógł jeszcze przez kolejne 24 miesiące korzystać z tzw. małego ZUS.

W art. 18 p.p. przewidziana jest nowość, otóż od 1 lutego będzie można skorzystać z tzw. ulgi na start. Ma to być szczególny rodzaj korzyści i zachęty dla przedsiębiorców podejmujących działalność gospodarczą po raz pierwszy lub ponownie po upływie odpowiednio dużej przerwy. Polega ona na zwolnieniu przez sześć miesięcy z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. Przy czym trzeba pamiętać, że ta ulga nie obejmuje składek na ubezpieczenie zdrowotne – te nadal trzeba będzie opłacać.

Warunki korzystania

Z ulgi na start będzie mógł skorzystać tylko taki przedsiębiorca, który łącznie spełni następujące warunki:

- jest osobą fizyczną,
- podejmuje działalność gospodarczą po raz pierwszy albo podejmuje działalność gospodarczą dopiero po upły-

wie co najmniej 60 miesięcy od dnia jej zawieszenia lub zakończenia;

- nie świadczy nowo podjętej działalności dla pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej, w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym przedsiębiorca wykonywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności.

Dodatkowy przywilej

Okres sześciomiesięczny będzie liczony od momentu podjęcia przez osobę fizyczną działalności gospodarczej, czyli od momentu faktycznego rozpoczęcia aktywności rozumianej jako pierwsza czynność w obrocie gospodarczym bezpośrednio związana z przedmiotem zadeklarowanej działalności. Po upływie pół roku przedsiębiorcy przez kolejne 24 miesiące będzie przysługiwała dotychczasowa ulga – czyli tzw. mały ZUS. Skorzystanie z nowej ulgi na start będzie zależne wyłącznie od woli przedsiębiorcy. Zatem będzie mógł on od razu skorzystać z małego ZUS, bez korzystania z ulgi na start.

Szacuje się, że rocznie z tej preferencji skorzysta 200 tys. firm. Z wyliczeń resortu wynika, że w ciągu 10 lat ulga przyniesie początkującym przedsiębiorcom ok. 8 mld zł oszczędności. [przykład 4]

DZIAŁALNOŚĆ OD PIERWSZEGO DNIA

W nowej regulacji znalazły się też definicje przedsiębiorcy, w tym mikro-, małego i średniego przedsiębiorcy. Jednak nie będą one mieć zastosowania do niektórych ustaw

W art. 7 ust. 1 p.p. zapisana została – obowiązująca już obecnie – zasada, że działalność gospodarczą można podjąć

Jak się zmieni definicja

stara	nowa
Art. 2 u.s.d.g. Działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.	Art. 3. p.p. Działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły.

ulga na start pomogą rozkręcić firmę

OPINIA EKSPERTA

MATEUSZ MEDYŃSKI

radca prawny, współnik w kancelarii Zimmerman i Wspólnicy

Przepisy dotyczące działalności nieewidencjonowanej i ulgi na start są pierwszą poważną próbą usunięcia z szarej strefy powszechnych i do tej pory nierejestrowanych nigdzie drobnych usług. Taka drobna działalność po wejściu w życie prawa przedsiębiorców nie spowoduje powstania zobowiązań składkowych ani podatkowych, ale za to łatwiej będzie przejść z niej do właściwej działalności gospodarczej. Ułatwienia rejestracyjne są jak najbardziej pożądane, zwłaszcza dla podmiotów prowadzących działalność na niewielką skalę i mających dotąd nikłe pojęcie o wymogach prawnych. Niestety przepisy te mogą zostać wykorzystywane do przymuszania najmniej zarabiających do przejścia na tę nieoskładkową działalność (nie będącą działalnością gospodarczą), co jeszcze pogłębi przepaść zarobkową. Oczywiście, jeżeli taki „nie-przedsiębiorca” zechce wpisać się do CEIDG, będzie mógł zrobić to w każdej chwili i wówczas zostanie przedsiębiorcą (wtedy zgodnie z ustawą jego działalność stanie się działalnością gospodarczą). Zatem w nowych przepisach chyba chodzi wyłącznie o uniemożliwienie karania osób prowadzących taką drobną działalność, bowiem przepis ten nic więcej nie wnosi. Osoby te już teraz nigdzie się nie rejestrują i nie płacą żadnych składek ani podatków. Po wejściu w życie ustawy nadal nie będą tego robić. Natomiast założenie, że po przekroczeniu w miesiącu stosownej kwoty się zarejestrują, jest szczytne, ale znając rodaków – niechętnych do wszelkich rejestracji – mało prawdopodobne. Przy czym dla takich drobnych podmiotów nie przewiduje się dodatkowej ochrony ani wsparcia. ©

ka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. Przedsiębiorcami według p.p. będą także wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. Definicja ta jest analogiczna do tej określonej w art. 4 u.s.d.g. Zatem dotychczasowe orzecznictwo sądowe nadal będzie aktualne.

Mikro, mały, średni

Oprócz pojęć działalności gospodarczej i przedsiębiorcy p.p. definiuje terminy: mikro-, małego i średniego przedsiębiorcy (art. 7 ust. 1 pkt 1–3 p.p.). I tak:

- **Mikroprzedsiębiorca** – to przedsiębiorca, który w co najmniej jednym roku z dwóch ostatnich lat obrotowych spełniał łącznie następujące warunki:
 - zatrudniał średniorocznie mniej niż 10 pracowników oraz
 - osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz z operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 2 mln euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 2 mln euro.
- **Mały przedsiębiorca** – przedsiębiorca, który w co najmniej jednym roku z dwóch ostatnich lat obrotowych spełniał łącznie następujące warunki:
 - zatrudniał średniorocznie mniej niż 50 pracowników oraz
 - osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz z operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 10 mln euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 10 mln euro
 - który nie jest mikroprzedsiębiorcą.
- **Średni przedsiębiorca** – przedsiębiorca, który w co najmniej jednym roku z dwóch ostatnich lat obrotowych spełniał łącznie następujące warunki:
 - zatrudniał średniorocznie mniej niż 250 pracowników oraz
 - osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz z operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 50 mln euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 43 mln euro
 - który nie jest mikroprzedsiębiorcą ani małym przedsiębiorcą.

Kategorie te zostały zdefiniowane przede wszystkim na użytek p.p., w szczególności w zakresie kontroli działalności gospodarczej. Definicje te będą mogły znaleźć także zastosowanie na użytek innych regulacji, wyraźnie odwołujących się w tym zakresie do przepisów p.p. Nadal jednak pozostaną odmienne definicje na gruncie ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 395). „Wynika to z tego, że przepisy w zakresie mikro-, ma-

łego i średniego przedsiębiorcy wynikające z tego aktu są (...) spójne, istnieje utrwalona ich wykładnia, a ponadto znajduje się wiele odesłań w poszczególnych ustawach do tych definicji, przykładowo w przepisach podatkowych: Ordynacją podatkowa (art. 61 § 1b), ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 26e ust. 2 pkt 5 i ust. 7 pkt 1, art. 26ea ust. 2) czy ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych (art. 18d ust. 2 pkt 5 i ust. 7 pkt 1, art. 18da ust. 2)” – napisano w uzasadnieniu.

OBOWIĄZKI

Choć nowe przepisy mają ułatwić działalność firmom, to jednak wiele obowiązków istniejących w u.s.d.g zostało wprost przeniesionych do nowej regulacji. Są wyjątki

Płatności tylko poprzez rachunek

Tak jak do tej pory w u.s.d.g. przewidziano obowiązek dokonywania lub przyjmowania płatności związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą za pośrednictwem rachunku płatniczego przedsiębiorcy. W myśl art. 19 p.p. taki obowiązek będzie występował, gdy:

- stroną transakcji, z której wynika płatność, będzie inny przedsiębiorca oraz
- jednorazowa wartość transakcji, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekraczać będzie 15 tys. zł lub równowartość tej kwoty (transakcje w walutach obcych przeliczane będą na złote według średniego kursu walut obcych ogłoszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień dokonania transakcji).

NIP po staremu

Kolejnym obowiązkiem przedsiębiorcy, który przeniesiono z już obecnie obowiązujących przepisów, jest posługiwanie w określonych sytuacjach numerem identyfikacji podatkowej (NIP) jako podstawowym identyfikatorem w urzędowych rejestrach.

Zgodnie z art. 20 ust. 2 p.p. przedsiębiorca umieszcza w oświadczeniach skierowanych w zakresie wykonywanej działalności gospodarczej do oznaczonych osób i organów numer identyfikacji podatkowej (NIP) oraz posługuje się tym numerem w obrocie prawnym i gospodarczym.

Sprzedawca lepiej przedstawiony

Nowością, która nie ma swojego odpowiednika w przepisach u.s.d.g., jest obowiązek wskazywania w reklamach pełnych danych firm prowadzących działalność w sprzedaży bezpośredniej lub na odległość określony w art. 20 ust. 3 p.p. Mianowicie przedsiębiorca oferujący towary lub usługi w sprzedaży bezpośredniej lub sprzedaży na odległość za pośrednictwem środków masowego przekazu, sieci teleinformatycznych lub druków bezadresowych będzie miał obowiązek umieścić w ofercie co najmniej: swoją firmę, numer identyfikacji podatkowej (NIP) oraz siedzibę albo adres. ©

Rewolucja dla startujących w biznesie

JEŚLI PRZEDSIĘBIORCA NIE OSIĄGA DUŻYCH PRZYCHODÓW:

ZALETY DZIAŁALNOŚCI NIEEWIDENCJONOWANEJ

- ➔ Brak konieczności rejestracji
- ➔ Brak składek na ZUS
- ➔ Konieczne jedynie rozliczenie podatku

MOŻNA Z NIEJ SKORZYSTAĆ, JEŻELI:

- ➔ Przychód miesięczny nie przekracza 50 proc. minimalnego miesięcznego wynagrodzenia (czyli w 2018 r. 1050 zł)
- ➔ Działalność nierejestrowa jest możliwa wyłącznie w sytuacji, gdy dana osoba przez ostatnie 60 miesięcy (5 lat) nie prowadziła firmy

UWAGA!

Czas korzystania z możliwości prowadzenia działalności nierejestrowanej jest dowolny, do momentu przekroczenia limitu. **Od tego dnia istnieje obowiązek zarejestrowania działalności w ciągu 7 dni**

A PO REJESTRACJI DZIAŁALNOŚCI ULGA NA START

A

Pierwsze 6 miesięcy

ZWOLNIENIE ZE SKŁADEK NA UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE, WARUNKI:

- ➔ przedsiębiorca jest osobą fizyczną
- ➔ podejmuje działalność gospodarczą po raz pierwszy albo podejmuje ją po upływie co najmniej 60 miesięcy od dnia jej zawieszenia lub zakończenia
- ➔ nie świadczy nowo podjętej działalności dla pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej, w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym wykonywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności

B

Do 2,5 roku od rozpoczęcia działalności

Mały ZUS – składka obliczana od podstawy wynoszącej 30 proc. minimalnego wynagrodzenia w danym roku

C

Powyżej 2,5 roku działalności

Duży ZUS

Fot. Scanrail Shutterstock

w dniu złożenia wniosku o wpis do CEIDG albo po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym. Przy czym, jeśli chodzi o jednostki organizacyjne, zwłaszcza zaś osoby prawne, to bardzo często uzyskują one podmiotowość (w tym osobowość prawną) dopiero z chwilą wpisu do rejestru – dotyczy to w szczególności spółek handlowych. Przed wpisem podmioty te nie istnieją, a zatem na etapie przedrejestrowym nie mogą one być jeszcze przed-

siębiorcami. Wyjątkiem są spółki kapitałowe w organizacji (spółka z o.o. i akcyjna), które od momentu swojego powstania mają podmiotowość prawną i mogą podjąć działalność gospodarczą, uzyskując wówczas status przedsiębiorcy (art. 17 ust. 3 p.p.).

Definicja przedsiębiorcy

W art. 4 p.p. zdefiniowano pojęcie „przedsiębiorca”. W rozumieniu tej regulacji jest to osoba fizyczna, osoba prawna lub jednost-

Po uporządkowaniu zasad urzęd bardziej przyjazny dla biznesu

Relacje między administracją a przedsiębiorcami będą bardziej partnerskie i oparte na regułach, które skatalogowano starannie w nowym prawie. **Łatwiej będzie też o wyjaśnienie przepisów**

Leszek Jaworski
ekspert prawa administracyjnego

Prawo przedsiębiorcy porządkuje reguły, jakimi powinny się kierować organy władzy publicznej w kontaktach z przedsiębiorcami. Chodzi tu głównie o rozpatrywanie i rozstrzyganie indywidualnych spraw w drodze decyzji administracyjnej. Zasady zapisano w rozdziale 3 ustawy.

➔ Zasada szybkości postępowania

Ustawodawca konkretyzuje w odniesieniu do przedsiębiorców ogólną zasadę szybkości postępowania znaną z przepisów k.p.a., zgodnie z którą organy władzy publicznej powinny działać w sprawach związanych z wykonywaniem działalności gospodarczej wnikliwie i szybko, posługując się możliwie najprostszymi środkami prowadzącymi do jej załatwienia (art. 27 p.p., zob. też art. 12 k.p.a.). Zasada

szybkości postępowania ma w swoim założeniu ograniczać przejawy przewlekłości.

Ten wymóg jest szczególnie istotny w sprawach z udziałem przedsiębiorców, z uwagi na dynamikę sytuacji zachodzących w obrocie gospodarczym oraz duże majątkowe straty, jakie mogą być udziałem tych, którzy doświadczają długotrwałych postępowań administracyjnych. Wprowadzenie zasady szybkości nie jest nowością. Rozbudowany przepis w tym zakresie znajdował się dotychczas w u.s.d.g. Ustawodawca uznał, że wprowadzone zmiany do k.p.a. nowelizacją, która weszła w życie 1 czerwca 2017 r., powinny znacznie ograniczyć przewlekłość postępowania administracyjnego. Dlatego art. 27 p.p. nie dubluje regulacji kodeksowych.

➔ Zasada współdziałania organów

Kolejna zasada wynika z art. 28 p.p. Stanowi ona, że w toku postępowania

organy współdziałają ze sobą w zakresie niezbędnym do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego i prawnego danej sprawy, mając przy tym na względzie interes społeczny i słuszny interes przedsiębiorców oraz sprawność prowadzonego postępowania, przy pomocy środków adekwatnych do charakteru, okoliczności i stopnia złożoności sprawy.

Reguła ta dotyczy sytuacji, gdy obowiązek wynika z danych regulacji, jak i tych przypadków, gdy przepisy takiego współdziałania nie przewidują. Dotychczas w u.s.d.g. nie było takiej zasady.

W art. 29 p.p. za art. 6 ust. 3 u.s.d.g. powtórzono zastrzeżenie, że organ nie może żądać ani uzależniać swojego rozstrzygnięcia od przedłożenia dokumentów w formie oryginału, poświadczonych kopii lub poświadczonych tłumaczenia, chyba że obowiązek taki wynika z przepisów prawa.

➔ Zasada rozsądnych terminów

W art. 30 p.p. wprowadza się reguły, zgodnie z którymi organ administracji publicznej, wyznaczając przedsiębiorcy termin na dokonanie określonej czynności, będzie uwzględniał czas niezbędny do jej wykonania, słuszny interes prywatny oraz interes publiczny. Zasada rozsądnych terminów jest jedną z zasad wyrażonych w Kodeksie Dobrej Administracji, wyznaczającym podstawowe standardy oraz zawierającym zbiór naczelnych dyrektyw dla organów władzy publicznej, uznanych na forum Unii Europejskiej. Dotychczasowe przepisy u.s.d.g. jej nie formułowały.

Powyższa zasada znajdzie zastosowanie wszędzie tam, gdzie termin nie jest wprost określony w przepisach, przyczyniając się do ograniczenia dowolności działań urzędów. W związku z tym, że nie jest możliwe abstrakcyjne wskazanie rozsądnych terminów,

Objaśnienia prawne zmniejszą liczbę indywidualnych inter

Nową instytucją wprowadzoną przez prawo przedsiębiorców są objaśnienia prawne. Będą wydawane z urzędu lub na wniosek rzecznika małych i średnich przedsiębiorców przez właściwych ministrów oraz inne ustawowo upoważnione organy

Nowe rozwiązanie, zwane objaśnieniem prawnym, jest zdefiniowane w art. 33 p.p. Będą to wyjaśnienia przepisów regulujących podejmowanie, wykonywanie lub zakończenie działalności gospodarczej, dotyczące praktycznego ich stosowania (objaśnienia prawne), przy uwzględnieniu w szczególności orzecznictwa sądów, Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Urząd wyjaśni rzecznikowi...

Objaśnienia prawne będą wydawane z urzędu lub na wniosek rzecznika małych i średnich przedsiębiorców – przez właściwych ministrów oraz organy upoważnione ustawowo do opracowywania i przedkładania Radzie Ministrów projektów aktów prawnych (np. przez prezesa UOKiK), w zakresie swojej właściwości. Mają na celu zapewnienie jednolitego stosowania przepisów prawa z zakresu działalności gospodarczej. Przy czym zaznaczono, że w trakcie obowiązywania wyjaśnienia mogą być zmienione.

Objaśnienia prawne będą zamieszczane w Biuletynie Informacji Publicznej

na stronie podmiotowej urzędu obsługującego właściwego ministra lub na stronie innego organu uprawnionego do wydawania objaśnień prawnych. Mają tam figurować pod nazwą „objaśnienia prawne” wraz z oznaczeniem daty ich zamieszczenia.

Objaśnienia nie będą wiążące dla przedsiębiorcy, jednak nie będzie go można obciążyć sankcjami administracyjnymi, finansowymi lub karami w zakresie, w jakim zastosował się do ich treści, ani daninami w wysokości wyższej niż wynikające z treści wyjaśnień. Istotą tego rozwiązania będzie zwiększenie jednolitości praktyki stosowania przepisów przez urzędy, a tym samym wpływanie na pewność i stabilność prawa.

...oraz przedsiębiorcy

Wprowadzenie objaśnień prawnych nie oznacza likwidacji interpretacji indywidualnych przewidzianych w art. 10 i art. 10a u.s.d.g. Jeżeli przedsiębiorcy nie wystarczą objaśnienia – będzie mógł nadal wystąpić o uzyskanie indywidualnej interpretacji. Interpretacja indywidualna w rozumieniu p.p. będzie wydawana przez właściwy organ administracji publicznej lub przez właściwą państwową jednostkę organizacyjną. Interpretacja to wyjaśnienie co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w odniesieniu do działalności gospodarczej prowadzonej przez niego indywidualnie lub w ramach umowy spółki cywilnej.

Interpretacje takie – tak jak dzisiaj – będą wydawane na wniosek przedsiębiorcy. [ramka 1] Będzie mógł być on dotyczyć zarówno stanu faktycznego już zaistniałego jak i zdarzeń przyszłych. Nie zmieni się także forma udzielenia interpretacji indywidualnej – nadal będzie wydawana w drodze decyzji, od której przysługuje odwołanie. Urząd będzie ją wydać bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od wpływu do niego kompletnego i opłaconego wniosku.

Jeśli organ nie odpowie

W art. 30 ust. 12 p.p. przyjęto, że w razie niewydania interpretacji indywidualnej w terminie, uznaje się, że w dniu następującym po dniu, w którym upłynął na to termin, została wydana interpre-

NOWA INSTYTUCJA: RZECZNIK MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORCÓW

Na straży praw przedsiębiorców zagwarantowanych w Konstytucji Biznesu stanie bezstronny i apolityczny rzecznik. Będzie miał prawo np. wnioskować do ministrów o wydanie objaśnień najbardziej skomplikowanych przepisów i interweniować, gdy prawa przedsiębiorców są łamane. Kadencja rzecznika potrwa sześć lat. W ramach pakietu ustaw określanego mianem Konstytucji Biznesu jest też ustawa, która powołuje nowy urząd. Zadaniem rzecznika małych i średnich przedsiębiorców będzie m.in.:

- ✓ opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących interesów przedsiębiorców,
- ✓ występowanie do odpowiednich organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, a także do odpowiednich urzędów z wnioskami o wydanie objaśnień prawnych szczególnie skomplikowanych przepisów dotyczących działalności gospodarczej,
- ✓ wspieranie mediacji pomiędzy przedsiębiorcami a organami administracji,
- ✓ występowanie do Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego z wnioskiem o rozstrzygnięcie rozbieżności w wykładni przepisów,
- ✓ zwracanie się o wszczynanie postępowań administracyjnych i występowanie do nich,
- ✓ wnoszenie skarg do sądów administracyjnych,
- ✓ współpraca z organizacjami pozarządowymi, społecznymi i zawodowymi,
- ✓ zwracanie się do odpowiednich organów, organizacji i instytucji z wnioskami o podjęcie odpowiednich działań mogących wpływać pozytywnie na prawa i interesy przedsiębiorców.

tacja indywidualna stwierdzająca prawidłowość stanowiska przedsiębiorcy przedstawionego we wniosku.

Interpretacja indywidualna będzie zawierać wyczerpujący opis przedsta-

WAŻNE Wniosek o wydanie interpretacji indywidualnej podlega opłacie w wysokości 40 zł, którą trzeba uiścić w terminie siedmiu dni od jego złożenia.

wionego we wniosku stanu faktycznego lub zdarzenia przyszłego oraz wskazanie prawidłowego stanowiska wraz z uzasadnieniem prawnym oraz z pouczeniem o prawie wniesienia środka zaskarżenia. Organ administracji publicznej (lub państwowa jednostka organizacyjna) niezwłocznie będzie musiał zamieścić ją w Biuletynie Informacji Publicznej na swoich stronach podmiotowych (po usunięciu danych

identyfikujących wnioskodawcę oraz inne podmioty wskazane w jej treści).

Treść tego dokumentu organ będzie mógł zmienić w drodze wznowienia postępowania. Zmiana lub uchylenie decyzji (interpretacji indywidualnej) także będzie objęta obowiązkiem publikacji w BIP. Jednocześnie art. 34 ust. 17 p.p. jednoznacznie przesądza, że zasady i tryb udzielania interpretacji przepisów prawa podatkowego reguluje ustawa z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 201 ze zm.). Oznacza to, że do takich interpretacji nie będą miały zastosowania przepisy p.p.

Przedstawiona interpretacja nie będzie wiążąca dla przedsiębiorcy, jednak nie będzie go można obciążyć sankcjami administracyjnymi, finansowymi lub karami w zakresie, w jakim zastosował się do uzyskanej interpretacji, ani daninami w wysokości wyższej niż wynikające z jej treści.

Ramka 1

Treść wniosku

Przedsiębiorca we wniosku o wydanie interpretacji indywidualnej będzie musiał:

- przedstawić zaistniały stan faktyczny lub zdarzenie przyszłe oraz własne stanowisko w sprawie,
- wskazać firmę,
- podać numer identyfikacji podatkowej (NIP),
- określić adres do korespondencji, w przypadku gdy jest on inny niż adres siedziby albo adres zamieszkania przedsiębiorcy.

powinien stać się

organ każdorazowo będzie musiał ocenić, jaki termin jest rozsądny. Reguła ta bezpośrednio łączy się także z zasadą szybkości postępowania oraz prowadzenia przez organ rzetelnie postępowania.

➔ Obowiązek przyjęcia niekompletnych pism

Artykuł 31 p.p. określa zasadę, zgodnie z którą organ władzy publicznej nie może odmówić przyjęcia pism i wniosków niekompletnych (nakaz przyjmowania niekompletnych wniosków). Obowiązek przyjęcia przez organ niekompletnego wniosku jest rozwiązaniem dogodnym dla przedsiębiorcy, będzie bowiem skutkować wszczęciem stosownego postępowania administracyjnego, co z kolei będzie przeciwdziałać utracie terminów przez przedsiębiorcę.

Rozwiązanie zawarte w art. 31 p.p. nie powoduje ponadto konieczności wszczynania kolejnego postępowania dopiero po złożeniu przez przedsiębiorcę pełnego wniosku. Tym samym sprawę zainicjowaną na podstawie niekompletnego wniosku będzie można rozpoznać (po jego uzupełnieniu) w jednym postępowaniu. Walorem takiego rozwiązania

jest przede wszystkim minimalizacja dodatkowych działań po stronie urzędu, co ma się przyczynić do jej szybszego załatwienia.

Odrębną kwestię stanowią przy tym terminy ustawowo określone dla organu na załatwienie sprawy. W przypadku spraw prowadzonych na podstawie k.p.a. terminy na rozpoznanie sprawy będą biegły od dnia uzupełnienia przez przedsiębiorcę braków, tj. od dnia złożenia kompletnego wniosku.

Ponadto art. 32 ust. 1 p.p. przewiduje, że organ, przyjmując wniosek, niezwłocznie potwierdza jego przyjęcie. Potwierdzenie to będzie zawierało:

- wskazanie daty wpływu oraz przewidywanego terminu rozpatrzenia wniosku,
- dane kontaktowe organu.

Jeżeli wniosek będzie dotyczyć udzielenia koncesji lub zezwolenia, lub wpisu do rejestru działalności regulowanej, potwierdzenie będzie ponadto zawierało:

- pouczenie o przysługujących przedsiębiorcy środkach prawnych,
- w przypadku gdy odrębne przepisy przewidują milczące załatwienie sprawy – stosowne pouczenie. [infografika]

Organ musi wziąć pod uwagę utrwaloną praktykę

W art. 35 ust. 4 p.p. przewiduje się nowe rozwiązanie w postaci utrwalonej praktyki interpretacyjnej. Przez to pojęcie rozumie się „wyjaśnienia co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, dominujące w wydawanych w takich samych stacjach faktycznych oraz takim samym stanie prawnym – w trakcie danego okresu rozliczeniowego oraz w okresie 12 miesięcy przed rozpoczęciem okresu rozliczeniowego – interpretacjach indywidualnych”.

Instytucja utrwalonej praktyki interpretacyjnej ma w swoim założeniu służyć wzmocnieniu pewności prawa oraz zwiększać bezpieczeństwo prawne przedsiębiorców. Przedsiębiorca, który będzie chciał skorzystać z ww. rozwiązania, będzie musiał najpierw sprawdzić treść wydawanych w takich samych stacjach faktycznych oraz takim samym stanie prawnym – w trakcie danego okresu rozliczeniowego oraz w okresie 12 miesięcy przed rozpoczęciem okresu rozliczeniowego – interpretacji indywidualnych wydanych przez dany urząd, a także treść objaśnień prawnych, które mają zastosowanie w odniesieniu do takiego samego zagadnienia.

Jeżeli następnie przedsiębiorca zastosuje się do treści interpretacji indywidualnej, która przeważa (tzn. występuje w większości) pośród tych wspomnianych wyżej, lub zastosuje się do wspomnianych objaśnień prawnych, wówczas nie będzie go można obciążać sankcjami administracyjnymi, finansowymi lub karami w zakresie, w jakim zastosował się do utrwalonej praktyki interpretacyjnej, ani daninami w wyższej wysokości.

Gwarancje te mają zmniejszać ryzyko nieuzasadnionego (niezgodnego z prawem) działania organów oraz wpływać na zwiększenie jednolitej praktyki organów z różnych obszarów kraju, a niekiedy także organów różnych szczebli struktury administracji.

Punkt informacji

Artykuł 36 p.p. przewiduje utworzenie Punktu Informacji dla Przedsiębiorcy prowadzonego przez ministra właściwego do spraw gospodarki. Ma on umożliwiać w szczególności załatwianie spraw związanych z podejmowaniem, wykonywaniem i zakończeniem działalności

gospodarczej oraz dostęp do informacji w tych sprawach.

Szczegółowy zakres zadań oraz zasady funkcjonowania Punktu Informacji dla Przedsiębiorcy określają przepisy

WAŻNE Objasnienia prawne będą zamieszczane w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego właściwego ministra lub na stronie innego organu uprawnionego do ich wydawania.

u.c.e.i.d.g. W myśl p.p. do jego zadań będzie należało:

- 1) umożliwienie załatwiania spraw związanych:
 - z podejmowaniem, wykonywaniem i zakończeniem działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - z uznawaniem kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, z wyłączeniem przeprowadzania stażu adaptacyjnego i testu umiejętności,
 - ze świadczeniem usług transgranicznych w rozumieniu art. 5 pkt 10 ustawy z 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. z 2016 r. poz. 65) oraz wykonywaniem usługowej działalności transgranicznej w rozumieniu przepisów o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - z wydaniem europejskiej legitymacji zawodowej, o której mowa w przepisach rozdziału 6 ustawy z 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej;
- 2) zapewnienie dostępu do informacji w sprawach, o których mowa w pkt 1;
- 3) realizacja obowiązków punktu kontaktowego dla administracji oraz punktu kontaktowego dla usługodawców i usługobiorców, o których mowa w art. 3c ustawy z 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

Zgromadzenie w jednym miejscu informacji o prowadzeniu wszystkich rodzajów działalności gospodarczej pozwoli m.in. w szybki i dogodny sposób ustalić zakres regulacji odnoszących się do danego przedsiębiorcy.

Kluczowe zasady prawa przedsiębiorców

W nowej ustawie starannie skatalogowano podstawowe zasady wiążące przedsiębiorców oraz organy władzy publicznej w ich relacjach z przedsiębiorcami. Co one oznaczają?

Zasada wolności działalności gospodarczej i równości przedsiębiorców

oznacza, że podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej jest wolne dla każdego na równych prawach (art. 2 p.p.)

Zasada równości przedsiębiorców

W sferze podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności gospodarczej przedsiębiorcy (w zakresie, w jakim charakteryzują się daną cechą) powinni być traktowani równo, a więc według jednakowej miary, bez żadnych zróżnicowań, zarówno faworyzujących, jak i dyskryminujących (art. 2 p.p.)

Zasada „co nie jest prawem zabronione, jest dozwolone”

Przedsiębiorca może podejmować wszelkie działania, z wyjątkiem tych, których zakazują przepisy prawa. Przedsiębiorca może być zobowiązany do określonego zachowania tylko na podstawie przepisów prawa (art. 8 p.p.)

Zasada uczciwej konkurencji

Przedsiębiorca wykonuje działalność gospodarczą zgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, poszanowania dobrych obyczajów oraz słusznym interesem innych przedsiębiorców i konsumentów, a także poszanowania oraz ochrony praw i wolności człowieka (art. 9 p.p.)

Zasada domniemania uczciwości przedsiębiorcy

Zasada ta nakazuje organom władzy publicznej przyjmowanie założenia, że dopóki nie nastąpi wykazanie (udowodnienie) przeciwnego, przedsiębiorca działa zgodnie z prawem, uczciwie oraz z poszanowaniem dobrych obyczajów (art. 10 ust. 1 p.p.)

Zasada rozstrzygania wątpliwości na korzyść przedsiębiorcy

Organ władzy publicznej powinien przyjąć, że wątpliwości faktyczne, których nie dało się usunąć w toku postępowania (w sprawie nałożenia obowiązku lub kary), a które istnieją pomimo uprzedniego podjęcia wszelkich czynności niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego, rozstrzyga się na korzyść przedsiębiorcy (art. 10 ust. 2 p.p.)

Zasada przyjaznej interpretacji przepisów

W przypadku niedających się usunąć w danej sprawie wątpliwości co do treści normy prawnej (zwłaszcza w razie możliwych wielu różnych interpretacji danej normy prawnej) organ władzy powinien rozstrzygnąć te wątpliwości na korzyść przedsiębiorcy (art. 11 p.p.)

Zasada zaufania, proporcjonalność, bezstronność i równe traktowanie

Organy mają obowiązek takiego prowadzenia każdego rodzaju postępowań, aby przedsiębiorca mógł zasadnie oczekiwać, że nie zostanie narażony na nieoczekiwane skutki prawne działań organu, w szczególności zaś takie, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania określonych zachowań w obrocie gospodarczym (art. 12 p.p.)

Zasada odpowiedzialności urzędników za naruszenie prawa

Funkcjonariusze publiczni ponoszą odpowiedzialność za naruszenie prawa spowodowane ich działaniem lub zaniechaniem na zasadach określonych w odrębnych przepisach (art. 13 p.p.)

Zasada pewności prawa

Organ nie może bez uzasadnionej przyczyny odstąpić od utrwalonej praktyki rozstrzygania spraw w takim samym stanie faktycznym i prawnym (art. 14 p.p.)

Zasada udzielania informacji

Organy mają obowiązek udzielenia przedsiębiorcy informacji o warunkach podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności gospodarczej. Oznacza to obowiązek wskazywania oraz wyjaśniania przedsiębiorcy obowiązujących go regulacji i wymogów w sposób abstrakcyjny, nie zaś na prowadzeniu konkretnej sprawy przedsiębiorcy zwracającego się o informację (art. 15 p.p.)

Porządki w przepisach o działalności regulowanej

Prawo przedsiębiorców w czytelny sposób odróżnia od siebie **trzy różne formy reglamentacji działalności gospodarczej** (koncesje, zezwolenia i wpis do właściwego rejestru). Uwypukla występujące pomiędzy nimi jakościowe odrębności

Leszek Jaworski
ekspert prawa administracyjnego

Jest to duży postęp w porównaniu z obowiązującą obecnie u.s.d.g., w której różnic takich nie da się zidentyfikować, w szczególności pomiędzy koncesjami (z jednej strony) a zezwoleniami, licencjami i zgodami na działalność gospodarczą (z drugiej strony). Natomiast zrezygnowano z wyliczania w p.p. poszczególnych działalności wymagających koncesji oraz wskazywania precyzyjnych wymogów osobno dla każdej z nich – szczegółowe przepisy zostały przeniesione do konkretnych aktów prawnych. Jednak zdaniem ekspertów trudno określić to mianem rewolucji. – Co do zasady uproszczono wymogi udzielania koncesji i to dobra wiadomość dla przedsiębiorców, jednak odrębne przepisy nadal zawierają mnóstwo wyjątków przewidujących szczególne wymogi. W efekcie swoboda działalności gospodarczej nie zostaje tutaj znacząco zwiększona – ocenia Mateusz Medyński, radca prawny z kancelarii Zimmerman i Wspólnicy. Co zatem zmieniono?

SPRECYZOWANIE RÓŻNIC

Prawo przedsiębiorców realizuje wyrażany od wielu lat postulat, aby przy utrzymaniu koncesji i zezwoleń jako dwóch odrębnych rodzajów aktów administracyjnych reglamentujących działalność gospodarczą wyrazić je od siebie oddzielić i różnicować ich reżim prawny. Wprowadza trzy zasadnicze różnice pomiędzy tymi formami:

- 1. Różnicowanie charakteru poszczególnych form:**
 - koncesje na działalność gospodarczą powinny występować w dziedzinach mających dla państwa szczególne (kwalifikowane) znaczenie (ze względu na bezpieczeństwo państwa lub obywateli albo inny ważny interes publiczny);
 - zezwolenia na działalność gospodarczą mają występować w dziedzinach działalności gospodarczej, które też są dla państwa ważne, ale nie są jednak tak strategiczne jak dziedziny objęte koncesjami, i w których można wprowadzić łagodniejszą niż koncesja formę reglamentacji.

- 2. Odmienności w sposobie wydawania:**
 - koncesje będą udzielane w formie decyzji administracyjnych uznaniowych, co oznacza, że organowi koncesyjnemu ma przysługiwać możliwość wyboru rozstrzygnięcia odnośnie do tego, czy danemu przedsiębiorcy zostanie ona udzielona, czy nie. Tak rozumiana uznaniowość w udzielaniu koncesji nie jest oczywiście tożsama z pełną dowolnością lub arbitralnością organu;
 - zezwolenia na działalność gospodarczą będą mieć w świetle przepisów p.p. charakter decyzji administracyjnych związanych, co oznacza, że urząd będzie miał obowiązek udzielenia zezwolenia na wykonywanie działalności gospodarczej po stwierdzeniu, iż przedsiębiorca spełnia wymagane prawem warunki prowadzenia danej firmy.

- 3. Uporządkowanie kwestii kompetencji:**
 - kompetencje do udzielania lub odmowy udzielania koncesji na działalność gospodarczą mają co do zasady przysługiwać ministrowi właściwemu ze względu na przedmiot działalności gospodarczej wymagającej uzyskania koncesji;
 - zezwolenia na działalność gospodarczą mogą być udzielane przez różne organy lub jednostki, stosownie do treści przepisów ustaw odrębnych. Z tym że w zakresie udzielania poszczególnych zezwoleń ustawodawca może wprowadzić w ustawie odrębnej model centralizacyjny, dekoncentracyjny lub zdecentralizowany, a nawet może przyznać uprawnienie do udzielania zezwoleń podmiotom spoza struktury administracji publicznej.

KOSMETYKA W KONCESJACH

W porównaniu do dotychczasowego stanu prawnego, p.p. nie wymienia już zakresu działalności, która jest objęta obowiązkiem uzyskania koncesji. Zgodnie z art. 37 ust. 3 p.p. szczegółowy zakres i warunki wykonywania działalności gospodarczej podlegającej koncesjonowaniu,

w szczególności zasady oraz tryb udzielania, zmiany, zawieszenia, cofnięcia albo ograniczenia zakresu koncesji, określają odrębne przepisy. **[schemat]** Organ koncesyjny został zobowiązany do zamieszczania w BIP szczegółowej informacji o wszelkich warunkach uzyskania koncesji.

Warunki odmowy

Organ koncesyjny może odmówić udzielenia koncesji albo ograniczyć jej zakres w stosunku do wniosku w przypadku (par. 39 p.p.):

- niespełnienia warunków udzielenia koncesji;
- zagrożenia obronności lub bezpieczeństwa państwa lub obywateli (w tej sytuacji może być ona czasowo wstrzymana);
- gdy w wyniku przeprowadzonej rozprawy albo przetargu udzielono koncesji innemu przedsiębiorcy (przedsiębiorcom);
- gdy wydano decyzję o stwierdzeniu niedopuszczalności wykonywania praw z udziałów albo akcji przedsiębiorcy, na podstawie przepisów ustawy z 24 lipca 2015 r. o kontroli niektórych inwestycji (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1857), jeżeli jest to w interesie publicznym;
- określonym w odrębnych przepisach.

Obowiązki organu wydającego

Organ koncesyjny na podstawie art. 40 ust. 1 p.p. będzie uprawniony do kontroli działalności gospodarczej w zakresie:

- zgodności lub wykonywanej działalności z udzieloną koncesją;
- przestrzegania warunków wykonywania działalności gospodarczej;
- obronności lub bezpieczeństwa państwa, ochrony bezpieczeństwa lub dóbr osobistych obywateli.

W ramach tej kontroli kontrolerom przysługiwać będzie prawo:

- wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie jest wykonywana działalność gospodarcza objęta koncesją, w dniach i w godzinach, w których jest lub powinna być wykonywana;
- żądania ustnych lub pisemnych wyjaśnień, okazania dokumentów lub innych nośników informacji oraz udostępnienia danych mających związek z przedmiotem kontroli.

ZEZWOLENIE I WPISY DO REJESTRU

Zgodnie z art. 42 p.p. organ zezwalający będzie musiał udzielić zezwolenia na wykonywanie działalności gospodarczej przedsiębiorcy, który spełnia wymagane prawem warunki uzyskania zgody.

Przypadki, kiedy wykonywanie działalności gospodarczej będzie warunkowane uzyskaniem zezwolenia, będą ustalać odrębne ustawy. Przepisy p.p. (w odróżnieniu od u.s.d.g.) nie zawierają już katalogu takich regulacji. Odrębne akty prawne będą określały ponadto warunki wykonywania działalności, w szczególności zasady oraz tryb udzielania, odmowy udzielenia, zmiany, zawieszenia, cofnięcia albo ograniczenia zakresu zezwolenia. **[schemat]**

DZIAŁALNOŚĆ NA PODSTAWIE WPISU

Zasady dokonywania wpisów przedsiębiorcy do określonych rejestrów wydzielono z ustawy i przeniesiono do odrębnych ustaw. Rejestracje są warunkiem umożliwiającym prowadzenie danej działalności gospodarczej. Jakie wymogi będzie musiała spełnić dana firma, żeby być wpisana do rejestru – po zmianach szczegółowo określą ustawy odrębne. Dotychczas kwestię tę regulował art. 65 u.s.d.g.

Organ rejestrowy będzie dokonywał wpisu na wniosek przedsiębiorcy, po złożeniu przez niego oświadczenia o spełnieniu warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności. Przedsiębiorca podlegający wpisowi do CEIDG będzie mógł złożyć wniosek wraz z oświadczeniem również w urzędzie gminy, wskazując organ prowadzący rejestr działalności regulowanej.

Spełnianie przez przedsiębiorcę warunków wymaganych prawem do wykonywania działalności regulowanej będzie podlegać kontroli, w szczególności przez organ prowadzący rejestr tej działalności.

Schemat

Jaka działalność gospodarcza wymaga decyzji urzędu

1 DZIAŁALNOŚĆ KONCESJONOWANA

Obowiązek uzyskania koncesji oraz zasady jej przyznawania (cofania, zawieszenia i ograniczenia) określają obecnie następujące ustawy:

- ✓ z 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2126 ze zm.);
- ✓ z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 220 ze zm.);
- ✓ z 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2213 ze zm.);
- ✓ z 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1414 ze zm.);
- ✓ z 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 290 ze zm.);
- ✓ z 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 959 ze zm.);
- ✓ z 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 165).

2 DZIAŁALNOŚĆ WYMAGAJĄCA ZEZWOLENIA

Uzyskania zezwolenia wymaga wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie określonym w ustawie:

- ✓ z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.);
- ✓ z 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 165);
- ✓ z 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1010 ze zm.);
- ✓ z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1289 ze zm.);
- ✓ z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 783 ze zm.);
- ✓ z 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1768 zm.);
- ✓ z 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 512);
- ✓ z 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 870 ze zm.);
- ✓ z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1876 ze zm.);
- ✓ z 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2065 ze zm.);
- ✓ z 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1127 ze zm.);
- ✓ z 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 21 ze zm.);
- ✓ z 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 375);
- ✓ z 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 328 ze zm.);
- ✓ z 22 czerwca 2001 r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2134);
- ✓ z 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2211);
- ✓ z 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2200 ze zm.);
- ✓ z 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim (Dz.U. z 2015 r. poz. 222 ze zm.);
- ✓ z 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 959 ze zm.);
- ✓ z 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1170 ze zm.);
- ✓ z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1769 ze zm.);
- ✓ z 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 2077 ze zm.);
- ✓ z 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 43 ze zm.);
- ✓ z 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 56 ze zm.);
- ✓ z 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2003 ze zm.);
- ✓ z 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 145);
- ✓ z 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz.U. poz. 819);
- ✓ z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 576 i 935);
- ✓ z 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 891);
- ✓ z 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 217 ze zm.);
- ✓ z 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 43 ze zm.).

Organ będzie miał tylko siedem dni na rozpatrzenie sprzeciwu kontrolowanego podmiotu

W prawie przedsiębiorców zapisano zasady kontroli działalności gospodarczej. Jednak w dużej mierze przeniesiono je z obowiązujących regulacji

Leszek Jaworski
ekspert prawa administracyjnego

Procedurę i tryb dokonywania kontroli działalności gospodarczej wykonywanej przez przedsiębiorców uregulowano w rozdziale 5 ustawy „Ograniczenia kontroli wykonywania działalności gospodarczej”. Co do zasady na podstawie tych regulacji mają być prowadzone kontrole działalności gospodarczej przedsiębiorców, zaś przepisy ustaw szczególnych będą stosowane w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie. Wyłączenie stosowania regulacji ustanowionych w p.p. nastąpi wtedy, gdy odmienne zasady i tryb kontroli wynikają z ratyfikowanych umów międzynarodowych albo bezpośrednio stosowanych przepisów prawa Unii Europejskiej.

Zmian w stosunku do poprzedniego stanu prawnego jest niewiele. Zasadniczo w nowej ustawie zachowano większość zamieszczonych wcześniej w u.s.d.g. przepisów o kontroli działalności gospodarczej, uwzględniając zmiany z niedawnych nowelizacji. Przypominamy najważniejsze zasady.

Planowanie działań

Tak jak dotychczas urzędy mają planować kontrole, czyli przeprowadzać je po uprzednim dokonaniu analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach wykonywania działalności gospodarczej. Analiza ta powinna obejmować identyfikację obszarów podmiotowych i przedmiotowych, w których ryzyko naruszenia przepisów jest największe. Sposób jej przeprowadzenia będzie określać organ kontroli lub organ nadrzędny.

Jasno i przejrzystość

Organy zostały zobowiązane do zamieszczania w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu ogólnego schematu tych procedur kontroli, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa.

Upředzenie firmy

Analogicznie jak dotychczas urząd będzie musiał powiadomić przedsiębiorcę o zamiarze kontroli. Zgodnie z art. 48 ust. 2 p.p. będzie ona wszczynana nie wcześniej niż po upływie 7 dni i nie później niż przed upływem 30 dni od doręczenia zawiadomienia o zamiarze wszczęcia.

Przed upływem ww. terminu będzie można pobierać próbki i dokonywać oględzin (w tym pojazdów, ale nie dokumentów) lub pomiarów. Z tych czynności zostanie sporządzony protokół. Przed ich podjęciem trzeba będzie uprzedzić kontrolowanego. Czynności

związane z pobieraniem próbek i dokonywaniem oględzin nie będą mogły przekraczać jednego dnia roboczego, natomiast te dotyczące pomiarów nie mogą przekraczać kolejnych 24 godzin liczonych od chwili ich rozpoczęcia.

Treść zawiadomienia

Zawiadomienie przedsiębiorcy o zamiarze wszczęcia kontroli powinno spełniać określone w art. 48 ust. 3 p.p. wymogi formalne co do jego treści. Będzie musiało zawierać: oznaczenie organu; datę i miejsce wystawienia; oznaczenie przedsiębiorcy; wskazanie zakresu przedmiotowego kontroli oraz imię, nazwisko i podpis

WAŻNE Jeżeli wyniki kontroli wykażą rażące naruszenie przepisów prawa przez przedsiębiorcę, urząd będzie mógł przeprowadzić powtórny kontrolę w tym samym zakresie przedmiotowym w danym roku kalendarzowym, a jej czas nie powinien przekraczać siedmiu dni. Czas trwania powtórnej kontroli nie będzie wliczany do ogólnego limitu.

osoby udzielającej upoważnienia z podaniem zajmowanego stanowiska lub funkcji.

Zachowanie opisanych wyżej wymogów dotyczących zawiadomień jest istotne, gdyż zgodnie z art. 46 ust. 3 p.p. dowody przeprowadzone w toku kontroli z naruszeniem przepisów prawa w zakresie kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy, jeżeli miały istotny wpływ na wyniki kontroli, nie mogą stanowić dowodu w żadnym postępowaniu administracyjnym, podatkowym, karnym lub karno-skarbowym dotyczącym kontrolowanego przedsiębiorcy (wyrok WSA w Olsztynie z 24 stycznia 2017 r., sygn. akt II SA/Ol 1324/16).

W art. 48 ust. 11 p.p. przewidziano jednak długi katalog przypadków, kiedy nie będzie konieczne powiadomienie przedsiębiorcy o zamiarze kontroli. [ramka]

Bez zakłóceń

Ustawodawca w art. 52 p.p. wymaga, aby czynności kontrolne były wykonywane w sposób sprawny i możliwie niezakłócający funkcjonowania przedsiębiorcy. W przypadku gdy wskaże on na piśmie, że czynności kontrolne zakłócają w sposób istotny działalność firmy, to konieczność ich podjęcia trzeba będzie uzasadnić w protokole kontroli.

Zasadniczo nie będzie można równocześnie podejmować i prowadzić więcej niż jednej kontroli działalności przedsiębiorcy. W art. 53 p.p. przewi-

dziana jest długa lista wyjątków od tej reguły. Przykładowo nie będzie ona dotyczyła sytuacji, gdy przeprowadzenie kontroli będzie niezbędne dla przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia, przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego lub zabezpieczenia dowodów jego popełnienia.

Długość kontroli

Artykuł 55 ust. 1 p.p. określa maksymalny czas trwania wszystkich kontroli u przedsiębiorcy w jednym roku kalendarzowym. [tabela]

Przepis ten przewiduje jednak długą listę wyjątków, do których nie stosuje się powyższego limitu. Przykładowo, gdy dotyczy zasadności dokonania zwrotu podatku od towarów i usług przed dokonaniem tego zwrotu.

Tak jak było dotychczas, przedłużenie czasu trwania kontroli będzie możliwe jedynie z przyczyn niezależnych od organu kontroli i będzie wymagać uzasadnienia na piśmie. Uzasadnienie to będzie doręczane przedsiębiorcy. Przedłużenie czasu trwania kontroli nie będzie mogło naruszać ww. terminów.

Kolejna możliwość wydłużenia terminu będzie dotyczyć sytuacji, gdy w trakcie czynności zostanie ujawnione zaniżenie zobowiązania podatkowego w wysokości przekraczającej równowartość 10 proc. kwoty zadeklarowanego zobowiązania podatkowego (jednak nie niższej niż 500 zł) lub zawyżenie straty w wysokości przekraczającej równowartość 50 proc. kwoty zadeklarowanej straty (jednak nie niższej niż 2500 zł) albo w przypadku niezłożenia deklaracji pomimo takiego obowiązku. Czas trwania przedłużonej kontroli nie może przekroczyć dwukrotności ustawowych limitów. Ponadto kontrolujący będzie musiał ujawnić przedsiębiorcy okoliczności, które stanowią powód wydłużenia czynności i jednocześnie wskazać zgromadzony w tym zakresie materiał dowodowy.

Ta sama sprawa wyklucza ponowne wkroczenie

Artykuł 58 p.p. utrzymuje zakaz kontroli w przypadku, gdy ma ona dotyczyć przedmiotu objętego uprzednio zakończoną kontrolą przeprowadzoną przez ten sam urząd. Jednocześnie przewiduje on długą listę wyjątków od tej zasady. Przykładowo, gdy ponowna kontrola jest niezbędna do przeprowadzenia postępowania w celu sprawdzenia wykonania zaleceń pokontrolnych organu lub wykonania decyzji lub postanowień nakazujących usunię-

KIEDY BEZ UPRZEDZENIA

Zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli nie dokonuje się w przypadku, gdy:

- ✓ kontrola ma zostać przeprowadzona na podstawie ratyfikowanej umowy międzynarodowej albo bezpośrednio stosowanych przepisów prawa Unii Europejskiej;
- ✓ przeprowadzenie kontroli jest niezbędne dla przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia, przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego lub zabezpieczenia dowodów jego popełnienia;
- ✓ kontrola jest przeprowadzana na podstawie przepisów ustawy z 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 427 ze zm.);
- ✓ przeprowadzenie kontroli jest uzasadnione bezpośrednim zagrożeniem życia, zdrowia lub środowiska;
- ✓ kontrola jest prowadzona w toku postępowania prowadzonego na podstawie przepisów ustawy z 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 229 ze zm.);
- ✓ przeprowadzenie kontroli jest niezbędne dla przeciwdziałania naruszeniu zakazów, o których mowa w art. 44b ust. 1 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 783 ze zm.);
- ✓ kontrola jest prowadzona na podstawie art. 23b lub art. 23r ust. 1 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 220 ze zm.);
- ✓ kontrola jest przeprowadzana na podstawie przepisów ustawy z 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1688 ze zm.) w zakresie poziomów pól elektromagnetycznych emitowanych z instalacji radiokomunikacyjnej, radionawigacyjnej lub radiolokacyjnej;
- ✓ przedsiębiorca nie ma adresu zamieszkania lub adresu siedziby lub doręczanie pism na podane adresy było bezskuteczne lub utrudnione;
- ✓ kontrola dotyczy przypadków określonych w art. 282c ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa;
- ✓ kontrola jest przeprowadzana na podstawie przepisów ustawy z 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 285 ze zm.).

cie naruszeń prawa w związku z przeprowadzoną kontrolą.

Książka pozostanie

Formalnym zamknięciem czynności kontrolnych, tak jak obecnie, będzie sporządzenie przez organ protokołu kontroli. W art. 57 p.p. pozostawiono obowiązek prowadzenia przez przedsiębiorcę książki kontroli (niestety w trakcie prac nad projektem odstąpiono od pierwotnego pomysłu jej zniesienia). Zasady jej prowadzenia i udostępniania powtarzają dotychczasowe regulacje z art. 81 i 81a u.s.d.g.

Zażalenie szybciej rozpatrzone

Nie zmieniły się podstawy i zasady zgłaszania specjalnego środka prawnego, który przysługuje przedsiębiorcy podczas kontroli, czyli sprzeciwu. Kwestię tę obecnie reguluje art. 59 p.p.

Doprecyzowano natomiast procedurę rozpatrywania sprzeciwów. Właściwy organ musi rozpatrzyć zażalenie na postanowienie o niekontynuowanie kontroli w terminie 7 dni od jego wniesienia (dotychczas termin ten nie był

określony w u.s.d.g.). Nierozpatrzenie zażalenia w tym terminie będzie równoznaczne w skutkach z wydaniem postanowienia o uchyleniu zaskarżonego postanowienia i odstąpieniu od czynności kontrolnych (dotychczas

! Nierozpatrzenie zażalenia w terminie siedmiu dni będzie równoznaczne w skutkach z wydaniem postanowienia o uchyleniu zaskarżonego postanowienia i odstąpieniem od czynności kontrolnych.

było równoznaczne z uznaniem słuszności wniesionego zażalenia).

W art. 59 ust. 14 i 15 p.p. zachowano też dotychczasowe rozwiązanie dotyczące możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego na przewlekłe prowadzenie kontroli. Skargę tę będzie można wnieść po wydaniu przez organ postanowienia rozstrzygającego zażalenie przedsiębiorcy na postanowienie organu kontroli w sprawie sprzeciwu.

Tabela. Maksymalny dozwolony czas trwania

	Mikroprzedsiębiorca	Mały przedsiębiorca	Średni przedsiębiorca	Pozostali przedsiębiorcy
Czas kontroli (w dniach roboczych)	12	18	24	48

Będzie można odpoczywać od biznesu nawet przez kilka lat

Zawieszenie działalności gospodarczej stanie się bardziej elastyczne. **Da się z niego skorzystać bezterminowo albo na dowolny okres.** Ale co ważne, także wtedy, gdy pracownicy przebywają na urloпах macierzyńskich lub wychowawczych

Leszek Jaworski
ekspert prawa administracyjnego

Nowe prawo przedsiębiorców bardziej niż wcześniejsze regulacje wychodzi naprzeciw oczekiwaniom tych przedsiębiorców, którzy planują zawiesić działalność na pewien okres. Często zdarza się, że właściciel niewielkiego biznesu chce odpocząć od obowiązków, wyjechać na pewien czas, zając się sprawami osobistymi, rozkręcić inny biznes albo po prostu popracować u kogoś innego na etacie. Niestety dziś często barierą są formalności, m.in. maksymalny 24-miesięczny limit, konieczność deklarowania przerwy i pilnowania tego, aby w odpowiednim czasie wystąpić z ponownym wnioskiem o wpis. Teraz to się zmieni. Wraz z wejściem Konstytucji Biznesu zawieszenie działalności stanie się łatwiejsze.

Nieokreślony czas zawieszenia

W art. 23 ust. 1 p.p. przyjęto, że przedsiębiorca wpisany do CEIDG może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na czas nieokreślony albo określony, nie krótszy jednak niż 30 dni. Dotychczas, zgodnie z art. 14a ust. 1 u.s.d.g., był to okres od 30 dni do 24 miesięcy. Teraz zatem z tego górnego limitu zrezygnowano. Inaczej mówiąc: po zmianach będzie można zawiesić działalność na dowolny okres, nawet bez określania czasu przerwy. To dobra wiadomość zwłaszcza dla tych przedsiębiorców, którzy nie wiedzą, jak długo potrwą przerwa, i chcą mieć swobodę

w określeniu terminu powrotu do biznesu.

Niestety z udogodnienia bezterminowego zawieszenia skorzystają tylko osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Podmioty wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego tak jak dotąd mogą zawiesić działalność na czas od 30 dni do 24 miesięcy (art. 23 ust. 2 prawa przedsiębiorców).

Mniej biurokracji: wznowienie z automatu

Kolejnym istotnym uproszczeniem dla przedsiębiorców, także wpisanych do KRS, jest wprowadzenie zasady auto-

WAŻNE Prawo przedsiębiorców rezygnuje z maksymalnego limitu czasowego dla zawieszenia działalności gospodarczej.

matycznego wznowienia działalności po upływie wskazanego we wniosku okresu zawieszenia.

Przerwa w wykonywaniu działalności gospodarczej rozpoczyna się od dnia wskazanego we wniosku o wpis informacji o zawieszeniu firmy (nie wcześniej niż w dniu złożenia wniosku) i będzie trwała do dnia wskazanego we wniosku o wpis informacji o wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej (art. 24 ust. 2 p.p.).

Oczywiście – jak wspomniano wcześniej – po zmianach będzie można zawiesić działalność bez określania tego terminu (i wówczas będzie wznowiona na wniosek przedsiębiorcy), ale jeśli ktoś ma sprecyzowa-

ne plany i chce uprościć sobie procedury – to może taki termin wskazać.

To znaczna zmiana. Do tej pory po upływie ustalonego okresu zawieszenia działalności gospodarczej można było ją wznowić tylko na wniosek przedsiębiorcy. Ponadto wniosek ten musiał zostać złożony przed upływem maksymalnie 24-miesięcznego okresu zawieszenia. W przeciwnym wypadku przedsiębiorca ulegał wykreśleniu z rejestru.

Wpis informacji o zawieszeniu wykonywania działalności gospodarczej w przypadku przedsiębiorców podlegających obowiązkowi wpisu do CEIDG następować będzie na podstawie przepisów o CEIDG. A gdy są wpisani do KRS – będą wówczas stosowane regulacje ustawy z 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 700 ze zm.). Z tym że zgodnie z art. 24 ust. 6 p.p. w przypadku przedsiębiorcy wpisanego do rejestru przedsiębiorców KRS, okres zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej trwać będzie nie dłużej niż do dnia poprzedzającego dzień automatycznego wpisu informacji o wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej.

Do obliczania okresu zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej stosować się będzie, tak jak dotychczas, przepisy ustawy z 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1257 ze zm.; dalej: k.p.a.). Tak jak do tej pory, jeżeli okres zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej obejmować będzie wyłącznie pełny miesiąc luty danego roku kalendarzowego, za minimalny okres jej zawieszenia przyjmować się będzie liczbę dni tego przypadającego w danym roku kalendarzowym.

Analogicznie jak dotychczas w u.s.d.g., możliwość zawieszenia działalności gospodarczej przewidziano co do zasady w przypadku przedsiębiorcy, który nie zatrudnia pracowników (art. 22 ust. 1 p.p.). W praktyce wymóg ten jest trudny do spełnienia. Jednak w nowych przepisach prawodawca czyni pewien wyjątek.

Kiedy pracownicy są chronieni

Nowością jest możliwość zawieszenia firmy, która zatrudnia wyłącznie pracowników przebywających na urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego lub urlopie wychowawczym lub urlopie rodzicielskim, o ile nie łączą oni korzystania z urlopu rodzicielskiego z wykonywaniem pracy u pracodawcy udzielającego tego urlopu.

Uregulowano przy tym kwestię ewentualnego zakończenia korzystania z urlopów lub złożenia przez pracownika wniosku dotyczącego łącze-

CO JEST DOZWOLONE PODCZAS WAKACJI OD BIZNESU

W okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca w myśl art. 25 ust. 2 p.p. będzie mógł:

- ✓ wykonywać wszelkie czynności niezbędne do zachowania lub zabezpieczenia źródła przychodów, w tym rozwiązywania zawartych wcześniej umów;
- ✓ przyjmować należności i regulować zobowiązania powstałe przed datą zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej;
- ✓ zbywać własne środki trwałe i wyposażenie;
- ✓ uczestniczyć w postępowaniach sądowych, postępowaniach podatkowych i administracyjnych związanych z działalnością gospodarczą wykonywaną przed datą zawieszenia;
- ✓ wykonywać wszelkie obowiązki nakazane przepisami prawa;
- ✓ osiągać przychody finansowe, także z działalności prowadzonej przed datą zawieszenia;
- ✓ być kontrolowany na zasadach przewidzianych dla przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą.

PI SZ

nia korzystania z urlopu rodzicielskiego z wykonywaniem pracy u pracodawcy udzielającego tego urlopu w trakcie trwania zawieszenia. W myśl art. 22 ust. 2 p.p. takiemu pracownikowi będzie przysługiwało prawo do wynagrodzenia jak za przestój, określonego przepisami kodeksu pracy (do

! Zupełną nowością jest możliwość zawieszenia firmy, która zatrudnia wyłącznie pracowników przebywających na urlopie macierzyńskim czy też wychowawczym.

czasu zakończenia zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej). Przy czym prawo do tego wynagrodzenia będą mieli zarówno ci pracownicy, którzy zaplanowali powrót z urlopów w okresie zawieszenia firmy, jak i ci, którzy zdecydują się (albo muszą) wcześniej z takich urlopów powrócić.

W spółkach cywilnych

W przypadku wykonywania działalności gospodarczej w spółce cywilnej zawieszenie będzie skuteczne pod warunkiem, że taki wniosek złożą wszyscy wspólnicy.

Analogicznie jak dotychczas przedsiębiorca, który wykonuje działalność gospodarczą jako wspólnik w więcej niż jednej spółce cywilnej, będzie mógł zawiesić jej wykonywanie w jednej lub kilku takich spółkach. Reguła ta będzie obowiązywać również w sytuacji, gdy prowadzi on firmy w różnych formach organizacyjnych (np. osoba jest wspólnikiem w spółce cywilnej i w spółce jawnej). Zasada ta wynika obecnie z art. 22 ust. 3 i 4 p.p.

Przepis ten nie będzie miał jednak zastosowania, gdy

przedsiębiorca w ramach działalności gospodarczej prowadzi kilka zakładów. **[przykład 1]**

Czego nie można, a co dozwolone

W okresie zawieszenia przedsiębiorca nie będzie mógł wykonywać działalności gospodarczej i osiągać bieżących przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej.

Tak jak dotychczas p.p. dopuszcza podejmowanie przez przedsiębiorcę w okresie przerwy wszelkich czynności niezbędnych do zachowania lub zabezpieczenia źródeł przychodów. **[schemat]** Należy wskazać, że przedsiębiorca jest w tym zakresie ograniczony. Czynności te muszą być bowiem niezbędne, a przedsiębiorca nie może wykraczać poza ich zakres, gdyż wówczas pojawiłaby się możliwość nie tylko naruszenia zakazu wykonywania działalności w okresie zawieszenia, lecz także ewentualnego osiągnięcia przychodów (P. Borszowski, „Zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej a przychody należne”, Prawo i Podatki 2009, nr 7, s. 16 i n.).

Istotne jest także, że w okresie przerwy na przedsiębiorcy będą ciążyły określone obowiązki. Polegają one na regulowaniu zobowiązań, które powstały przed datą zawieszenia działalności, uczestniczenia w postępowaniach sądowych, podatkowych i administracyjnych związanych z działalnością gospodarczą, poddanie się kontroli na zasadach przewidzianych dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą. **[przykład 2]**

Z chwilą wykreślenia z CEIDG przedsiębiorca będący osobą fizyczną nie będzie mógł wykonywać działalności gospodarczej (art. 26 p.p.).

Ⓢ Ⓢ

PRZYKŁAD 1

Firma wielozakładowa

Weterynarz prowadzi trzy gabinety weterynaryjne. Nie może więc zawiesić działalności jednego, a jednocześnie prowadzić pozostałe. Zawieszenie działalności gospodarczej odnosi się do działalności jako takiej, a nie do jej poszczególnych części. Dotyczy zatem całej działalności prowadzonej przez dany podmiot, z jednoczesnym dopuszczeniem jedynie pewnych czynności w ograniczonym zakresie.

(Podobnie wskazano w wyroku WSA w Warszawie z 17 listopada 2014 r., sygn. akt IV SA/Wa 1112/14).

PRZYKŁAD 2

W czasie przerwy też są obowiązki

Organ podatkowy określił wysokość zobowiązania podatkowego spółki z o.o. Ta nie wniosła w terminie odwołania. Wystąpiła do organu II instancji o przywrócenie terminu. Argumentowała, że zawiesiła prowadzenie działalności gospodarczej i do momentu złożenia wniosku jej nie wznowiła. Organ II instancji odmówił przywrócenia terminu na złożenie odwołania. W uzasadnieniu wskazał, że korespondencja do spółki kierowana była na adres wskazany przez nią w KRS jako siedziba przedsiębiorstwa. Dalej, zdaniem organu, zawieszenie działalności gospodarczej nie oznacza jej zaprzestania, a zatem w tym czasie przedsiębiorca pozostaje nadal osobą prowadzącą działalność gospodarczą, choć w zakresie ograniczonym do czynności wskazanych w ustawie. Także w tym okresie przedsiębiorca ma obowiązek właściwego zorganizowania odbioru korespondencji. Spółka wniosła skargę do sądu administracyjnego. Ten ją oddalił, wskazując, że zawieszenie działalności gospodarczej to nadal formalne istnienie przedsiębiorstwa, czyli wypełnianie obowiązków związanych m.in. z postępowaniem podatkowym. Wobec tego nie jest więc wystarczający argument spółki, że skoro zawiesiła działalność, to na jej zarządzie nie ciąży żadne obowiązki.

(Na podstawie wyroku WSA w Poznaniu z 25 maja 2017 r., sygn. akt III SA/Po 150/17).

Ⓢ Ⓢ

PRENUMERATA:

Cena prenumeraty DZIENNIKA GAZETY PRAWNEJ: Wersja Standard – miesięczna (kwiecień 2018 r.): 114,45 zł; kwiecień–grudzień 2018 r.: 987,00 zł; Wersja Premium – miesięczna (kwiecień 2018 r.): 130,20 zł; kwiecień–grudzień 2018 r.: 1128,00 zł. Wszystkie ceny brutto (zawierają 8 proc. VAT). Więcej informacji na stronie www.gazetaprawna.pl/prenumerata